બરજોરજી વિરહ.

ખાનબહાદુર બરજોરજી એદલજી મોદીજી સાહેબ. સુરતની સ્માલકાઝ કોર્ટના જજ્જ સાહેબ. તા. ૨૬-૧-૧૯૦૨ ના રોજ સ્વર્ગવાસી થએલા, તેમના વિયોગ દુઃખનું વર્ણન.

આણંદમાં શોક પ્રદર્શક કમીટીમાં, રાવસાહેબ કાસીભાઇ વ. મામલતદાર, આજમ. ગણપતરાવજી બાબાજી પ્રધાન સાહેબ, આજમ. છોટાલાલભાઇ શેઠ, આજમ. દાદાભાઇ નારણદાસ પટેલ. વગેરે શોક પ્રદર્શીત કરતા સદગૃહસ્થોમાં સામીલ રહી,

રચનાર.

મરહુમના અત્યંત માયાળુ અને માનવંત વડીલભાઈ ખાનબહાદુર **બમનજી એદલજી** મોદી. એમ. એ. ડી. ડેપ્યુટી કલેકટર ખેડાનાની ગમગીનીમાં ભાગ લેનાર તેમનો અત્યંત નમ્ર અને વફાદાર.

બાળકૃષ્ણ ભોગીલાલ પંડ્યા. આણંદનો

(ખેડાવાળ સુબોધશતક, વિદ્યા મહાત્મ્ય, બમનજીના છંદ વગેરેનો કર્ત્તા)

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

મરહુમની લાયકીને અંતઃકરણથી માન આપનાર.

એજ કર્ત્તા.

ખર્ચ ૦-૦-૬.

ખાન બહાદુર બરજોરજી એદલજી મોદી એમ. એ. એલ. એલ. બી. સ્મૉલકૉઝ કોર્ટના જજ્જ સુરતનાના વિરહનું વર્ણન.

રાગ પરજીયો.

અરે કોઈ સજ્જન એવોરે, જડે બરજોરજી જેવોરે; ટેક૦
સુરતના સદૃગ્રહસ્થોની મધ્યે, મોટું જેનું માન,
ગુજરવાસી ગુણવંતા કરે, જેના ગુણનું ગાન, અરે૦ ૧
ખાન બહાદુર બમનજીનો, નાનો એતો ભ્રાત;
અદલ પરાક્રમી એદલજી છે, તે બંનેના તાત, અરે૦ ૨
સને અરાડ પચાસની સાલે, જ્યારે અકટોબર માસ;
તારીખ ચોવીસમીને દહાડે, અવતર્યો એતો ખાસ. અરે૦ ૩
પંદર વર્ષે મેટ્રીકમાં ને, શોળમે બી. એ. માં પાસ;
વળતી વિલાયત સીવીલીયનમાં, બાવનમે નંબરે ખાસ.અરે૦૪
વિચરી વિલાયત જ્ઞાન વધારી, એલ. એલ. બી, માં અત્ર;
પાસ થયા પછી એમ.એ. મધ્યે, કીર્તી વધી સર્વત્ર, અરે૦ ૫
ઇંગ્રેજીમાં કવિતા રચીને, સુર્ય મંડળ વિષે આપ,
યુનીવર્સીટીનું ઇનામ પામ્યા, પોતાની બુદ્ધિ પ્રતાપ. અરે૦ ૬
સંને અરાડ તોતેરની સાલે, ઓરપાડે સબ જજ્જ;

ન્યાયખાતામાં આ નિપુણ નિમાયા, ધર્મની જાણે ધ્વજ. અરે૦ ૭
સંને અરાડસેં ઇઠોતેરમાં, બોરસદે નીમનોક,
ત્યાર પછી ભરૂચે નીમાયા, સઘળ સુખી થયા લોક. અરે૦ ૮
સંને અરાડ ઇઠોતેરની સાલે, ગુજરાતના ફર્સ્ટ કલાસ;
સબજજ્જ શાણા આ ગૃહસ્થ નિમાયા, જાણો જાનેવારી માસ. અરે૦ ૯
પચાસીમાં અમદાવાદ ને, ઇઠાસીમાં સુરત;
નેવુંમાં પુણા મધે નીમાયા, સ્માલકાજે જેનું સત. અરે૦ ૧૦
નીર્મળ ન્યાયી ને નેક નામ ને, નવસેં તો માસે પગાર;
શાણી રાણી હીંદની હે[illegible] બરજોરને બલીહાર. અરે૦ ૧૧
છનુની સાલે મુંબાઈ મધ્યે, સ્માલકાજે સબજજ્જ;
ત્યાર પછી સુરતમાં બીરાજ્યા, નિજ પુર કરવાને સજ. અરે૦ ૧૨
ચાર પુત્રી એક પુત્ર મુકી વળી, રડતા મુકી તાત;
કાળ મહા વિકાળે કીધો, આ ગુણવંતનો ઘાત. અરે૦ ૧૩
સગાં સંબંધીમાં શોક ફેલાયો, અનુક્રમે અશોક;
પાછળથી બહુ દીલગીરી પામ્યા, મુંબાઇ ઇલાકાના લોક. અરે૦ ૧૪
વિદેશમાં જ્યમ ખબર ગઇ ત્યમ, દીલગીરી દર્શક પત્ર;
લોકે લખીને કે તાર કરીને, શોક જણાવ્યો સર્વત્ર. અરે. ૧૫
સુરતમાં હડતાલ પડીને. રડીને થાકયા લોક;
ઇશ્વરને આપણ શું કરીએ શાથી સમાય આ શોક. અરે. ૧૬
સુરતની સૌ ન્યાય કચેરીએ[illegible] શોકથી રાખી બંધ;
મીસ્તર મોસ્કાર્ડી સાહેબે, સ્નેહનો જણવી સંબંધ. અરે. ૧૭
આ દુનીઆમાં જે ઉપયોગી, ઇશ્વરને ઘેર એહ;
ખાસ હોય જેમ ખપ પડતો ત્યમ, તેડાવી લેછે તેહ. અરે. ૧૮

નીર્મળ ન્યાયીને પુર્ણ પ્રમાણીક, શાન્ત નમ્ર એ વીર;
ગંભીરતામાં સાગર જેવો, નમ્રપણે જયમ નીર. અરે. ૧૯
દુર્ગુણ જેમા જરીએ ન દીઠો, પુરણ ગુણનુંજ પાત્ર;
દેહ કર્મી દેવાંશી જેવો, ગોરૂ જેનું ગાત્ર. અરે. ૨૦
દીલ દયા કરી દરીદ્ર ઉપર, રાખતો દ્રષ્ટી રહેમ;
ગુણવંત જ્ઞાનીને દાતા દયાળુ ને કદીએ ભુલાએ કેમ. અરે.૨૧
અંધ અપંગને આપતો એતો, દ્રવ્ય કે અન્નનું દાન;
સ્વદેશપ્રેમી ને જનહીત ચીંતક, ખરેખરો ખાનદાન. ૨૨
અક્કલ ને અધીકાર અતી પણ, અંતર નહીં અભીમાન;
સમદ્રષ્ટી તેની સરવેપર, કાચા ન મળે કાન. અરે. ૨૩
ન્યાય નીપુણ તે વિક્રમ જેવો, ભોજ સમો દાતાર;
ધર્મધુરંધર તે ધરણીપર, પ્રભુ ભક્તીપર પ્યાર. અરે૦ ૨૪
બીલોર આરસી જેવો એતો, પારસી આપ પવિત્ર;
દુરગુણ ટાળક દિનજન પાળક, મોટા મોટાનો મિત્ર. અરે. ૨૫
કવિ ગુણી અને પંડીત કેરૂ, મનથી સાચવતો માન;
હુન્નર કારીગરી ઉત્તેજક, હવે ન એહ સમાન. અરે૦ ૨૬
જણ સૌ આપણે જાણીએ છીએ કે, નામ સર્વનો નાશ;
તોપણ માયાની રચના એછે કે, અતીશે થવાયઉદાસ. અરે. ૨૭
શોક કરી ખુબ પોક મુકયેથી, મરનારને શો લાભ;
એમ જાણી પરમેશ્વર પાસે, સદ્દગતી માગો આપ. અરે૦ ૨૮
ઇશ્વર એમનો ઉદ્ધાર કરજો, સદ્દગતી દેજો સધ;
બાળ કહે હીતેચ્છુ હોતો, કૃષ્ણ એમ ઇચ્છજો અધ.
અરે કોઇ સજ્જન એવોરે, જડે બરજોરજી જેવોરે. અરે. ૨૯

પુત્ર તેઓનો નીકળે પરાક્રમી, ખરી ભાગે પ્રભુ ખોટ;
અંતરથી સૌ એવુંજ ઇચ્છો, નોંધ કરીને નોટ. અ૨૦ ૩૦

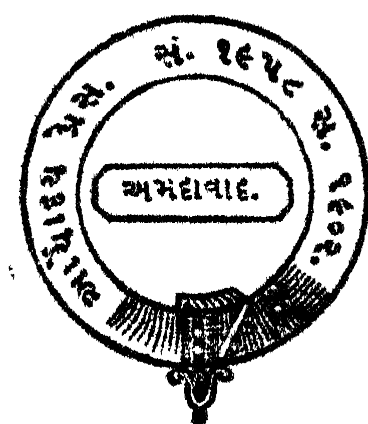
દોહરો.

બુદ્ધિવતા બરજોરજી, મનમાં આ સિધાન્ત;
સારી પેઠે સમજતા, તેથી સદ્‌ગુણી શાન્ત. ૧

મનહર છંદ.

સાહેબ કહેવાયા પણ સાહેબને જાણ્યા નહીં,
એથી તો સાહેબરાત સારા આ સંસારમાં;
ખુરસીએ બેસી ખરી વાતનો ન કર્યો ખ્યાલ,
એથી શું કલંક બહુ ખોલકા કુંભારમાં.
પંખા તળે પેસી પક્ષપાત નવ પડ્યા મુક્યો,
એથી તો પંખાળાં ભલાં પક્ષી વસે વનમાં;
નેકી પોકરાવી નેક નજરથી ચાલ્યા નહીં,
એથી તો પુતળાં ભલાં ગ્રહસ્થના ભુવનમાં. ૧

મુ. આણંદ. } લી.
} બાળકૃષ્ણ ભોગીલાલ પંડ્યા.
જાનેવારી, ૧૯૦૨ } આણંદના.

આર્યોદય પ્રેસ. સં. ૧૯૫૮ ઈ. ૧૯૦૨.
અમદાવાદ.